

(इंग्रजीमध्ये टंकलिखित केलेल्या न्यायनिर्णयाचा मराठी अनुवाद.)

प्रकाशनयोग्य

**भारताच्या सर्वोच्च न्यायालयात
दिवाणी अपील अधिकारिता**

दिवाणी अपील क्र. ७२८९/२००९

अध्यक्ष आणि व्यवस्थापकीय संचालक,

सिटी युनियन बँक लिमिटेड आणि इतर

विरुद्ध

.....अपीलकर्ते

आर. चंद्रमोहन

.....उत्तरवादी

न्यायनिर्णय

न्यायमूर्ती बेला एम. त्रिवेदी,

१. दिनांक २३. १२. २००४ रोजी राज्य ग्राहक तक्रार निवारण आयोग, चेन्नईने मूळ याचिका क्र. १०३/९९ मध्ये पारित केलेल्या निर्णय आणि आदेशातून प्राप्त होणाऱ्या दिनांक ०१. ०२. २००७ रोजीच्या राष्ट्रीय ग्राहक तक्रार निवारण आयोग, चेन्नई येथील परिक्रम खंडपीठ (यापुढे 'राष्ट्रीय आयोग' म्हणून संदर्भित) यांनी प्रथम अपील क्रमांक २९/२०५५ मध्ये दिलेल्या निर्णय आणि आदेशाच्या विरुद्ध अपीलकर्ते-सिटी युनियन बँक लिमिटेडचे अध्यक्ष आणि व्यवस्थापक यांनी सध्याचे अपील दाखल केले आहे.

२. सध्याच्या अपीलस चालना देणारी थोडक्यात तथ्ये अशी आहेत की उत्तरवादी-मूळ तक्रारदार श्री. आर. चंद्रमोहन यांनी अपीलकर्ते- मूळ विरोधक यांच्या विरुद्ध राज्य आयोगासमोर अपीलकर्त्याविरुद्ध असे निर्देश देण्याची मागणी करणारी मूळ याचिका क्र. १०३/९९ दाखल केली होती की, त्याच्या चालू खाते क्र. ३६०० मध्ये आठ लाख रुपये - पाच लाख रुपयांसाठी दिनांक २८.०६.१९९६ चा एक धनाकर्ष क्र. १६६५७० आणि दुसरा तीन लाख रुपयांसाठीचा दिनांक १८.११.१९९६ चा धनाकर्ष क्र. १७७९२३ असे दोन धनाकर्ष च्या स्वरूपात पुन्हा जमा करण्यात यावेत. तक्रारदार हा 'डी-क्यूब कन्स्ट्रक्शन्स (पी) लिमिटेड' चा व्यवस्थापकीय संचालक होता, ज्याचे नोंदणीकृत कार्यालय चेन्नई येथे आहे, असा आरोप तक्रारीत करण्यात आला होता. श्री आर. थुलासिराम आणि श्री आर. मुरली हे या कंपनीचे इतर संचालक होते. उत्तरवादीच्या पुढील कथनानुसार, अपीलकर्त्याच्या बँकेमध्ये दिनांक १३. ०४. १९९५ रोजी सदर कंपनीच्या नावाने चालू खाते क्रमांक ३६०० उघडण्यात आले आणि केवळ उत्तरवादीलाच सदर खाते चालवण्याची/वापरण्याची परवानगी देण्यात आली. १९९६ च्या अखेरीस, उत्तरवादी आणि एक आर. कुलारेमन यांच्यात गैरसमज झाला होता आणि म्हणूनच, त्यांनी अपीलकर्ता क्र. २ यांना दिनांक ०८. ०१. १९९७ रोजी एक पत्र लिहून त्याद्वारे अशी विनंती केली होती की सदर चालू खात्यातून पैसे काढण्याची परवानगी देऊ नये. मलेशियामध्ये राहणाऱ्या अनिवासी भारतीय रवींद्र या व्यक्तीने उत्तरवादीच्या प्रकल्पांमध्ये तीन सदनिका खरेदी केल्या होत्या आणि तक्रारदाराला कळवले होते की त्याने दोन धनाकर्ष पाठवले होते, ते म्हणजे पाच लाख रुपयांसाठी दिनांक २८. ०६.१९९६ चा धनाकर्ष क्र. १६६५७० आणि तीन लाख रुपयांसाठीचा दिनांक

१८. ११. १९९६ चा धनाकर्ष क्र. १७७९२३, असे एकूण रु. ८ लाख खात्याच्या नोंदींशी सुसंगत करता, असे आढळून आले की अपीलकर्ता क्र. २ - बँक मध्ये उघडण्यात आलेल्या कंपनीच्या सदर चालू खात्यात सदर दोन धनाकर्ष जमा झाले नाहीत. उत्तरवादी-तक्रारदाराने माहिती मागूनही, अपीलकर्ता क्र. २ ने कोणतीही माहिती दिली नाही.त्यानंतर, उत्तरवादीला इंडियन ओव्हरसीज बँकेच्या माध्यमातून कळले की हे धनाकर्ष दुसऱ्या अपीलकर्ता बँकेच्या माध्यमातून मंजूरीसाठी सादर करण्यात आले होते आणि ते सिटी युनियन बँक, राम नगर शाखेत भरले गेले.त्यामुळे उत्तरवादीने पुन्हा एकदा अपीलकर्ता क्र. २ ला दिनांक ०३. ०८. १९९८ रोजी विनंतीपर सूचित केले की या दोन धनाकर्षांची रक्कम इतर काही खात्यांमध्ये जमा करण्यात आली होती आणि म्हणून ती त्याच्या चालू खात्यामध्ये पुन्हा जमा केली जावी.

३. त्यानंतर, अपीलकर्ते आणि उत्तरवादी यांच्यात झालेल्या पत्रव्यवहारातून असे आढळून आले की "डी-क्यूब कन्स्ट्रक्शन" या नावाने एक वेगळे खाते उघडण्यात आले आणि सदर दोन धनाकर्ष त्या खात्यात जमा करण्यात आले, कारण सदर धनाकर्ष "डी-क्यूब कन्स्ट्रक्शन" या नावाने होते.अपीलकर्त्यांचा संगनमत आणि निष्काळजीपणा असल्याचा आरोप करून उत्तरवादीने राज्य आयोगाकडे तक्रार दाखल केली.

४. राज्य आयोगाने ही तक्रार रु. १०००/- च्या खर्चासह मान्य करत अपीलकर्ता-मूळ विरोधकांनी उत्तरवादी-तक्रारदाराला रु. आठ लाख रुपये आणि मानसिक त्रास, नुकसान आणि अडचणींसाठी एक लाख रुपयांची भरपाई देण्याचे आदेश दिले. या आदेशामुळे व्यथित होऊन, अपीलकर्त्यांनी प्रथम अपील २९/२००५ दाखल केले होते, जे आक्षेपित आदेशानुसार राष्ट्रीय आयोगाद्वारे फेटाळण्यात आले होते.

५. अपीलकर्त्याची बाजू मांडणाऱ्या विद्वान वकिलाने सादर केले की, राज्य आयोग आणि राष्ट्रीय आयोगाने हे तथ्य लक्षात न घेता चूक केली आहे की, कोणताही दोष, अपूर्णता, कमतरता किंवा कामगिरीतील अपुरेपणा नसतानाही, जे अपीलकर्त्याच्या बँकेने राखणे आवश्यक होते, ग्राहक संरक्षण कायदा, १९८६ च्या कलम २ (१) (जी) अंतर्गत परिभाषित केलेल्या सेवेत कमतरता होती असे गृहित धरले जाऊ शकत नाही (यानंतर 'सदर कायदा' म्हणून संदर्भित) त्यांनी **रवनीत सिंग बग्गा विरुद्ध के. एल. एम. रॉयल डच एअरलाइन्स आणि इतर** [१ (२०००) १ एससीसी ६६] आणि **शाखा व्यवस्थापक, इंडिगो एअरलाइन्स कोलकाता आणि इतर एक विरुद्ध कल्पना राणी देबबर्मा आणि इतर** [२ (२०२०) ९ एससीसी ४२४] या प्रकरणांच्या बाबतीत या न्यायालयाच्या निर्णयावर भर देत असे सांगितले आहे की उत्तरवादी- अपीलकर्ते यांनी दाखल केलेली तक्रार राज्य आयोगासमोर टिकवून ठेवण्यायोग्य नव्हती आणि तसेही उत्तरवादी अपीलकर्त्यांच्या सेवेत कमतरता होती हे सिद्ध करण्यात अयशस्वी ठरला होता. त्यांनी पुढे सांगितले की, विवादित धनाकर्ष केवळ 'डी-क्यूब कन्स्ट्रक्शन' च्या नावाने जारी करण्यात आले होते, आणि सह-संचालकांपैकी एक असलेल्या आर. थुलासिराम यांच्या सूचनेनुसार, या धनाकर्षाची रक्कम 'डी-क्यूब कन्स्ट्रक्शन' च्या नावाने उघडण्यात आलेल्या चालू खाते क्रमांक ४१६० मध्ये जमा करण्यात आली होती. त्यांच्या म्हणण्यानुसार, "डी-क्यूब कन्स्ट्रक्शन्स (पी) लिमिटेड" ने अपीलकर्ता-बँकेला उद्देशून लिहिलेल्या १५. ०२. १९९७ तारखेच्या पत्रानुसार, जर "डी-क्यूब कन्स्ट्रक्शन्स" च्या नावाने चालू खाते उघडले गेले तर या कंपनीला कोणतीही हरकत नाही, असे नमूद करून मालकीच्या संदर्भात संस्थेचे मालक म्हणून श्री. आर. थुलासीराम यांनी हे खाते उघडले

होते.त्यांच्या मते, जर 'डी-क्यूब कन्स्ट्रक्शन्स (पी) लिमिटेड' च्या सह-संचालकांनी कोणतीही फसवणूक केली असेल, तर अशा प्रकारचे फसवणुकीचे वाद हे निर्णित होण्यासाठी राज्य आयोगाच्या किंवा राष्ट्रीय आयोगाच्या अधिकारक्षेत्रात येणार नाहीत.

६. तथापि, उत्तरवादी-तक्रारदाराच्या विद्वान वकिलाने असे सांगितले की जेव्हा दोन्ही मंचांनी अपीलकर्त्यांना सेवेतील कमतरतेसाठी सातत्याने जबाबदार धरले आहे, तेव्हा या न्यायालयाने त्यात हस्तक्षेप करू नये. त्यांनी पुढे सांगितले की, बँक आपल्या कर्मचाऱ्यांच्या कृत्यांसाठी अप्रत्यक्षपणे जबाबदार असेल.आरबीआयने घालून दिलेल्या सामान्य बँकिंग तत्त्वे आणि मार्गदर्शक तत्वांनुसार, तक्रारदार ज्या कंपनीचे व्यवस्थापन संचालक होते त्याच कंपनीच्या नावाने खाते उघडले गेले नको पाहिजे होते.त्यांच्या म्हणण्यानुसार, बँकेच्या अधिकाऱ्यांच्या सहभागाशिवाय आर. थुलासीराम यांनी 'डी-क्यूब कन्स्ट्रक्शन' या नावाने नवीन चालू खाते उघडून प्रश्नांकित धनकर्षाची रोकड काढली नसती. अपीलकर्ता-बँकेच्या सेवेत स्पष्ट कमतरता असल्याचे त्यांनी पुढे सांगितले.या संदर्भात त्यांनी **केरळ राज्य सहकारी विपणन महासंघ (केरळ स्टेट कोऑपरेटिव्ह मार्केटिंग फेडरेशन) विरुद्ध भारतीय स्टेट बँक आणि इतर** [३ (२००४) २ एससीसी ४२५] आणि **इंडियन ओव्हरसीज बँक विरुद्ध इंडियन चैन कन्सर्न** [४ (१९९०) १ एससीसी ४८४] या प्रकरणांच्या निर्णयावर भर दिला होता.

७. पक्षांच्या विद्वत्तापूर्ण वकिलांनी केलेल्या निवेदानाचा आणि नोंदवलेल्या कागदपत्रांचा विचार करता, या न्यायालयासमोर विचाराधीन असलेला प्रश्न असा असेल की, आयोग/मंचाने या कायद्यांतर्गत तथ्यांच्या अत्यंत वादग्रस्त प्रश्नांचा समावेश असलेल्या

किंवा अत्याचारकारक कृत्यांच्या आरोपांचा समावेश असलेल्या तक्रारीची दखल घेतली असती का, आयोग/मंचासमोरची कार्यवाही संक्षिप्त स्वरूपाची होती का?

८. सध्याच्या प्रकरणात, मलेशियातील एका अनिवासी भारतीयाने तीन सदनिकांच्या खरेदीसाठी तीन धनाकर्ष जारी केले होते यात वाद नाही. तीनपैकी एक धनाकर्ष दिनांक २८. ०६. १९९६ रोजीचा रु. ५ लाखासाठी आणि दिनांक १८. ११. १९९६ रोजीचे दोन धनाकर्ष रु. ३ लाख आणि रु. ६ लाखांसाठीचे होते. हे दोन्ही प्रश्नांकित धनाकर्ष 'डी-क्यूब कन्स्ट्रक्शन्स (पी) लिमिटेड' च्या नावाने नव्हे, तर 'डी-क्यूब कन्स्ट्रक्शन्स' च्या नावाने जारी करण्यात आले होते, यावर कुठलीही चर्चा झाली नाही. चालू खाते क्रमांक ३६०० हे 'डी-क्यूब कन्स्ट्रक्शन्स (पी) लिमिटेड' च्या नावाने होते, तर चालू खाते क्रमांक ४१६० हे 'डी-क्यूब कन्स्ट्रक्शन्स' च्या नावाने 'डी-क्यूब कन्स्ट्रक्शन्स' च्या मालकीच्या अधिकारात मालक म्हणून आर. थुलासिराम यांनी 'डी-क्यूब कन्स्ट्रक्शन्स (पी) लिमिटेड' चे संचालक असताना 'डी-क्यूब कन्स्ट्रक्शन्स' या नावाने उघडले होते. यावर देखील चर्चा झाली नाही की अपीलकर्ता क्र. २-बँकेला 'डी-क्यूब कन्स्ट्रक्शन्स (पी) लिमिटेड' कडून 'डी-क्यूब कन्स्ट्रक्शन्स' च्या नावाने चालू खाते उघडण्यासाठी 'ना हरकत' म्हणून दिनांक १५. ०२. १९९७ रोज पत्र मिळाले होते. "डी-क्यूब कन्स्ट्रक्शन्स (पी) लिमिटेड" या सदर कंपनीच्या संचालकांमध्ये काही वाद सुरू होते यावरही चर्चा झाली नाही.

९. अशा परिस्थितीत, जर 'डी-क्यूब कन्स्ट्रक्शन्स (पी) लिमिटेड' च्या वतीने लिहिलेल्या १५. ०२. १९९७ तारखेच्या पत्रावर अवलंबून राहून आर. थुलासीराम यांनी 'डी-क्यूब कन्स्ट्रक्शन्स' चे मालक म्हणून चालू खाते क्रमांक ४१६० उघडले आणि जर

'डी-क्यूब कन्स्ट्रक्शन्स' च्या नावाने विवादित दोन धनाकर्ष 'डी-क्यूब कन्स्ट्रक्शन्स' च्या खात्यात जमा केले गेले, तर असे म्हटले जाऊ शकत नाही की कोणतीही जाणूनबुजून चुक किंवा अपूर्णता किंवा अपुरेपणा होते जेणेकरून ते अपीलकर्ता-बँकेच्या सेवेतील कमतरता म्हणून सदर कायद्याच्या कलम २ (जी) च्या अर्थाने म्हटले जाऊ शकते. अपीलकर्त्याच्या वकिलांनी रवनीत सिंग बग्गा (उपरोक्त) या प्रकरणाच्या बाबतीत या न्यायालयाच्या निर्णयावर योग्यरित्या भर दिला आहे:

"५. कलम २(i) (o) "सेवा" या शब्दाची व्याख्या संभाव्य वापरकर्त्यांना उपलब्ध करून दिलेल्या कोणत्याही वर्णनाची सेवा म्हणून करते आणि त्यात बँकिंग, वित्तपुरवठा, विमा, वाहतूक, प्रक्रिया, विद्युत किंवा इतर ऊर्जेचा पुरवठा, भोजन किंवा निवास किंवा दोन्ही, मनोरंजन, करमणूक किंवा बातम्या किंवा इतर माहितीच्या संदर्भात सुविधांची तरतूद समाविष्ट आहे, परंतु त्यात कोणतीही सेवा विनामूल्य किंवा वैयक्तिक सेवेच्या करारांतर्गत प्रदान करणे समाविष्ट नाही. कलम २ (i) (g) मध्ये 'कमतरता' म्हणजे गुणवत्ता, स्वरूप आणि कामगिरीच्या पद्धतीतील कोणतीही चूक, अपूर्णता, कमतरता किंवा अपुरेपणा, जी सध्या अंमलात असलेल्या कोणत्याही कायद्याद्वारे किंवा त्याखाली राखणे आवश्यक आहे किंवा एखाद्या कराराच्या अनुषंगाने किंवा कोणत्याही सेवेच्या संबंधी एखाद्या व्यक्तीने सादर करण्यासाठी हाती घेतली आहे.

"६. कराराच्या अनुषंगाने किंवा कोणत्याही सेवेच्या संबंधी एखाद्या व्यक्तीने करणे आवश्यक असलेल्या कामगिरीची गुणवत्ता, स्वरूप आणि पद्धतीमध्ये दोष, अपूर्णता, कमतरता किंवा अपुरेपणा दर्शविल्याशिवाय सेवेतील कमतरतेचा आरोप केला जाऊ शकत नाही. सेवेतील कमतरता सिद्ध करण्याची जबाबदारी आरोप करणाऱ्या व्यक्तीवर असते. तक्रारदाराने, वस्तुस्थितीनुसार, उत्तरवादीच्या सेवेत कोणतीही हेतुपुरस्सर चूक, अपूर्णता, कमतरता किंवा अपुरेपणा स्थापित केलेला नाही असे आढळून आले आहे. सेवेतील कमतरता ही उत्तरवादीच्या

अत्याचारी कृत्यांपासून वेगळी ठरवावी लागेल.सेवेतील कमतरतेच्या अनुपस्थितीत, पीडित व्यक्तीकडे नुकसानभरपाईसाठी खटला दाखल करण्यासाठी सामान्य कायद्यांतर्गत उपाय असू शकतो, परंतु उत्तरवादीच्या कथित कृत्यांसाठी आणि संबंधित अकृतिमुळे कायद्यांतर्गत दिलासा देण्याचा आग्रह धरू शकत नाही, जे अन्यथा सेवेतील कमतरता म्हणून गणले जात नाही.प्रमाणित विवादांच्या बाबतीत सेवेतील कामगिरीची गुणवत्ता, स्वरूप आणि पद्धतीमध्ये कोणतीही हेतुपुरस्सर चूक, अपूर्णता, कमतरता किंवा अपुरेपणा कळवला जाऊ शकत नाही. जर तथ्यांच्या आधारे असे आढळून आले की सेवा देणाऱ्या व्यक्तीने किंवा प्राधिकरणाने सर्व सावधगिरी बाळगली होती आणि व्यवहारादरम्यान सर्व संबंधित तथ्ये आणि परिस्थिती विचारात घेतली होती आणि त्यांची कृती किंवा अंतिम निर्णय सद्भावनेने होता, तर सेवेमध्ये कोणतीही कमतरता होती असे म्हणता येणार नाही.उत्तरवादीने कारवाई सद्भावनेने केल्याचे आढळल्यास, पीडित व्यक्तीला या कायद्यांतर्गत दिलासा मिळण्याचा हक्क देणाऱ्या सेवेची कमतरता नाही. कमतरता सेवा प्रदान करण्याचा विचार केला पाहिजे आणि प्रत्येक प्रकरणात त्या प्रकरणाच्या तथ्यांनुसार निर्णय घेतला पाहिजे ज्यासाठी कोणताही कठोर आणि वेगवान नियम निश्चित केला जाऊ शकत नाही.अकार्यक्षमता, योग्य काळजीचा अभाव, प्रामाणिकपणाची अनुपस्थिती, उतावीळपणा, घाई किंवा चूक आणि यासारखे सेवा प्रदान करण्यातील कमतरता निश्चित करण्यासाठीचे घटक असू शकतात".

१०. इंडिगो एअरलाइन्स कोलकाता (उपरोक्त) च्या शाखा व्यवस्थापकाच्या बाबतीतही वरउल्लेखित निर्णयाचे प्रमाण पाळण्यात आले आहे. **ओरिएंटल इन्शुरन्स कंपनी लिमिटेड विरुद्ध मुनिमहेश पटेल** [५ (२००६) ७ एस. सी. सी. ६५५] या प्रकरणात, या न्यायालयाने असे म्हटले आहे की आयोगासमोरची कार्यवाही मूलतः संक्षिप्त

स्वरूपाची आहे आणि विवादित तथ्यात्मक प्रश्नांचा समावेश असलेल्या मुद्द्यांवर आयोगाने निर्णय घेऊ नये.

११. सध्याच्या खटल्यातील तथ्यांचा विचार केला तर, जरी तक्रारीत केलेले आरोप त्यांच्या दर्शनी मूल्यावर घेतले गेले असले, तरी हे देखील स्पष्टपणे दिसून येते की अपीलकर्त्यांच्या बँकेच्या कर्मचाऱ्यांकडून कर्तव्य बजावण्यात कोणताही हेतुपुरस्सर दोष, अपूर्णता, कमतरता किंवा अपुरेपणा नव्हता, ज्याला सदर कायद्याच्या कलम २ (१) (जी) अंतर्गत 'सेवेतील कमतरता' म्हटले जाऊ शकते. अभिलेखातून समोर आल्याप्रमाणे, कंपनीचे संचालक आणि संचालकांपैकी एक यांच्यात काही वाद सुरू होते, जर त्यांनी कथितपणे घोटाळा किंवा फसवणूक केली असेल तर बँकेच्या कर्मचाऱ्यांनी प्रामाणिकपणे काम केले असेल आणि योग्य प्रक्रिया पाळली असेल तर त्यांना जबाबदार धरले जाऊ शकत नाही.

१२. आयोगासमोरची कार्यवाही संक्षिप्त स्वरूपाची असल्याने, तथ्यांच्या अत्यंत वादग्रस्त प्रश्नांचा समावेश असलेल्या तक्रारी किंवा छळवणुकीची कृत्ये किंवा घोटाळा किंवा फसवणूक यासारख्या गुन्हेगारी कृत्यांचा समावेश असलेल्या प्रकरणांचा निर्णय मंच/आयोगाद्वारे या कायद्यांतर्गत घेतला जाऊ शकला नाही. "सेवेतील कमतरता", सुनिश्चित केल्याप्रमाणे, ती गुन्हेगारी कृत्ये किंवा अत्याचाराच्या कृत्यांपासून वेगळी केली गेली पाहिजे. कायद्याच्या कलम २ (१) (जी) मध्ये विचार केल्याप्रमाणे, सेवेतील कामगिरीची गुणवत्ता, स्वरूप आणि पद्धतीमध्ये हेतुपुरस्सर चूक, अपूर्णता, कमतरता

किंवा अपुरेपणा याबद्दल कोणताही अंदाज असू शकत नाही. सेवेतील कमतरता सिद्ध करण्याची जबाबदारी नेहमीच आरोप करणाऱ्या व्यक्तीवर असेल.

१३. सध्याच्या प्रकरणात, अपीलकर्ता-बँकेच्या कर्मचाऱ्यांच्या सेवेत कायद्याच्या कलम २ (१) (जी) च्या अर्थानुसार कमतरता होती हे सिद्ध करण्यात उत्तरवादी-तक्रारदार सपशेल अपयशी ठरल्याने, त्याची तक्रार फेटाळली जाणे योग्य आहे आणि त्यानुसार ती फेटाळली जाते. त्यामुळे राज्य आयोग आणि राष्ट्रीय आयोगाने पारित केलेले आक्षेपार्ह आदेश रद्द केले जातात आणि बाजूला ठेवले जातात. त्यानुसार अपील करण्यास परवानगी आहे.

.....न्यायमूर्ती

[अजय रस्तोगी]

.....न्यायमूर्ती

[बेला एम. त्रिवेदी]

नवी दिल्ली;

२७. ०३. २०२३

X-X-X-X

अस्वीकरण

या न्यायनिर्णयाच्या मराठी भाषेतील या अनुवादाचा वापर हा पक्षकारास त्याच्या/तिच्या मातृभाषेमध्ये त्याचा अर्थ समजून घेण्यापुरताच मर्यादित राहील आणि त्याचा इतर कोणत्याही कारणाकरता वापर करता येणार नाही तसेच इंग्रजी भाषेतील न्यायनिर्णय हाच सर्व व्यावहारिक आणि कार्यालयीन वापराकरिता विश्वसनीय असेल आणि तोच त्यातील आदेशाच्या निष्पादन आणि अंमलबजावणी करता वैध मानला जाईल.

X-X-X-X